

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUKINJEVA ULICA 6. — TELEFON: 51-23, 51-25, 51-26, 51-27 in 51-28. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za inozemstvo: 10.20 L.

IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v Italiji in inozemstvu ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANOCONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO.

Sovražni izpad zavrtnjen

Uspešna delavnost patrol in topništva — Živahno udeleževanje letalstva — Velike angleške izgube

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 11. februarja naslednje 620. vojno poročilo:

Na bojišču pri Ain el Gazali delovanje patrol in topniški ogenj. Zapadno od kraja Mekili je propadel zaradi naglega nastopa naših oklopnih enic sovražni izpad, podprt z oklopnimi vozili.

Ponovne in uspešne akcije letalstva so povzročile požare in porušena v sovražnem taboru.

V bojih v zraku so bili sestreljeni trije angleški lovci, četrti lovski letalo pa je sestrelilo protiletalsko topništvo.

Tudi včeraj so nemška letala ponovno bombardirala vojne naprave na Mali.

Nemška letala so dosegla konvoj, ki so ga naša torpedna letala še napadla, in ponovno zadela dve veliki trgovski ladji in dve ladij v spremstvu.

Bern, 11. febr. u. Angleška polslužbena agencija je objavila naslednji komunikacije iz Londona:

Iz pooblaščenega vira se je zvedelo, da so znašale izgube angleških imperialnih čet v zadnji bitki v Libiji 18.000 vojakov.

Med njimi je bilo 2908 ubitih. Tako izhaja iz poslednjih informacij. (Piccolo). Monakovo, 12. febr. s. V proučevanju položaja v Severni Afriki poudarjajo »Münchener Neueste Nachrichten«, da se je po angleškem umiku v odseku Tobruka delo vanje od vseh strani omejevalo na izvidništvo. Nasprotnik skuša spoznati obseg naprednih sil in pričakovano nove bitke, do katere mora kmalu priti. Po ogromnih naporih čet ost. ki so prevale v nekaj tednih več sto kilometrov, je ta početek olajšanje za čete toda ne ve se, kako dolgo bo trajal. Vojna v pušavi zahteva od ljudi in potrpežljivosti ogromne napore in nenavadno zla lastost ter sposobnost. »Frankische Tageszeitung« piše v dopisu iz Rima, da je »sedanja tazo vojne v Libiji značilna po kušanju angleškega poveljstva, da na odprto črto. General Auchinleck si gov. prizadeva, da ne bi preostale mu sile uničile zasledujoče italijansko-nemške čete. Zelo problematično je še, ali Angličani skušajo s kavkaške fronte premestiti zadnje kontingente, da bi se izvedel načrt angleškega poveljstva. Kati s tem bi nevarnost, ki se kaže na kavkaški fronti, postala še večja.

Japonci pred vrati Singapura

Včeraj so japonske čete vkorakale v Singapur in čistijo zdaj zadnje ostanke angleškega odpora

Tokio, 11. febr. d. V sredo ob 2. polodne tokijskega časa so japonske čete vkorakale v zapadni del mesta Singapura.

Tokio, 12. febr. s. Po zadnjih vesteh iz Singapura se japonske sile združujejo proti južnovzhodnim položajem otoka, kamor so se umaknile preostale angleške sile, ki štejejo 30.000 ljudi in so zdaj tesno oblegane. Japonske sile napredujejo na treh frontah in dovajajo mehanizirane oddelke neprestano preko mosta, ki veže obe obali fohorske otočine.

Bangkok, 12. febr. s. Po vesteh iz angleškega vira se sliši praskanje strojne v premetstvih Singapura. Bitka se razvija zdaj v neposredni okolici mesta. Ob severni obali so vsa skladišča goriva v plamenih. Težak dim se dviga s teh pogoršč in veter ga žene proti mestu Singapuru. Avstralske, angleške, indijske in kitajske čete se bore skupno v tem gostem dimu, a Japonci jih silno pritiskajo. Japonci se v borbi še vedno desetiško. Prva izkrcanja, so se izvedla s pomočjo kakih 100 blindiranih ladij, ki so prevzele na hitro močno oborožene čete. Japonsko letalstvo je neprestano nad mestom in odmetava eksplozivne in zažigalne bombe. Celotno prebivalstvo je mobilizirano za kopanje jarkov in odkopavanje ruševin.

Neprestano bombardiranje

Tokio, 12. febr. s. Med tem ko divja še puškanje po cestah Singapura, kjer skuša sovražnikov odpor brez uspeha zaustaviti prodorajoči japonski napad, nadaljuje japonsko letalstvo, ki je zdaj gospodar neba, neprestano svoje delovanje nad oporiščem, ki je najboljše industrijska enotica v pacifiškem področju, ki izvažemo Japonsko. Ob singapurskih pomolih, ki jih japonsko letalstvo neprestano bombardira, se baje nahaja 60 zasidranih ladij, ki jim je usojen še hušji poraz kot onim, zaradi katerih je angleška vojska zgodovina postala slavna po Dunkerqueu.

Japonski junak

Tokio, 12. febr. Uspešen japonskega izkrcanja na Singapurskem otoku, — tako javljajo s pislovnega mesta v Tokiju, — je treba v veliki meri pripisati junaškemu dejanju enega samega japonskega vojaka, ki je preplaval Johorsko morisko otočino v neadajo zvečer, ko je legel na morje mrak. Njegova naloga je bila pregledati nasprotni breg moriske otočine. Neopazen od sovražnikov je ta japonski vojak srečno dosegel breg singapurskega otoka, kjer je zbral važne podatke o terenu in sovražnikovi obrambni pripravi. Ostali japonski vojaki so v napeti pozornosti pričakovali povratka pogumnega plavca. Preteklo je že precej časa, ko so vojaki opazili na vodi temno senco, ki se je naglo bližala Johorski obali. Pokazalo se je, da je plavec, ki se je vrnil po izvršitvi svoje težke dolžnosti s singapurskega brega. Kratko po njegovem povratku je bilo izdano povelje za pričetek izkrcevalnih operacij.

Vojni plen

Tokio, 12. febr. d. Na včerajšnji seji japonske zgorne zbornice je vladni zastopnik izjavil, da je bilo z zaplenjenimi sovražnikovimi trgovskimi brodovjem preplavalno že mnogo vojnega plena, zlasti vojaško važnih surovin iz zasednih pokrajin na Japonsko. Do 7. februarja je nadalje dospelo iz zasednih pokrajin na Japonsko 12.000 ton riža, dočim ga je nadaljnjih 13.000 ton na poti. Še kakih 20.000 ton riža čaka na prevoz. Na Japonsko je prišlo tudi že 2000 ton kavčuka, v kratkem pa odide transport nadaljnjih 16.000 ton te dragocene vojne surovine. Med drugim blagom je prišlo na Japonsko še 20.000 ton sladkorja in pripravljajo se veliki transporti kositra ter vsakovrstnih drugih vojaško važnih surovin.

Zakasnela ameriška pomoč

Stockholm, 12. febr. s. Najbolj ronične komentarje je vzbudila vest, da so ameriška ojačenja na poti v Singapur, ki je, kakor je znano, že v japonskih rokah. Kakor poročajo listi, je angleška javnost, ki je bila že obveščena o usodi trdnjave, s trpkostjo sprejela vest o pošiljavi teh ojačenj, ki so odšli, kakor se pripominja, v času, ko bi morale že dospeti v trdnjavo. Američani kažejo pretirano počasnost v svojih odločitvah, posebno kadar gre za pošiljanje vojakov, ki naj se bore proti sovražniku.

Dalekosežni pomen padca Singapura

Tokio, 12. febr. s. V japonskih vojaških krogih poudarjajo, da je zavzetje Singapura, na katerem je slonel ves angleški geopolitični sistem v Vzhodni Aziji, dejstvo izredne važnosti za nadaljnji razvoj operacij.

Majhen oddelke britanskih bombnikov je preteklo noč napadel stanovanjske okraje v obalnem pasu severozapadno Nemčije.

V defenzivnih borbah v nekaj zadnjih dneh se je z osebno hrabrostjo posebno odlikoval vodja oddelka v I. stoltnji 119 pehotnega polka, višji narednik Schmidt.

cij proti Angliji in njenim zaveznikom. Po zavzetju močne angleške trdnjave bo japonsko letalstvo z lahkoto doseglo še več kot v preteklosti; nad Sumatro, Javo in notranjim Borneom do očin Torresa, ki je drugo dohodno pristanišče do Indijskega Oceana in Pacifika. Tudi Ceylon je zdaj mnogo bolj naravnost ogrožen. Japonske ladje bodo lahko dosegle zaliv Pegu in resno ogrozile Bengalski zaliv.

Padec Makasarja

Tokio, 12. febr. Izkrcanje japonskih čet na Makassarju, pišejo listi, predstavlja padec zadnjega močnega nizozemskega oporišča, ki je ščitilo oni del otočne Indije od Jave do Nove Gvineje. Glavno mesto Celebesa omogoča skupno s Kavienom, ki je zadnje središče nizozemskega odpora, letalsko nadzorstvo ne samo nad oznamil, temveč nad vsem Javajskim morjem. Padec Makassarja je bolj otežkoča položaj Bahermasima, ki ga japonsko letalstvo iz Balik Papanga in Pontjanga neprestano napada.

Zatemnitev v Avstraliji

Bangkok, 12. febr. s. Doznavajo se iz Melbourne, da je vlada odredila popolno zatemnitev ob vsej avstralski obali in v pasovih, ki so od nje 150 km oddaljeni.

Navdušenje v Tokiju

Tokio, 12. febr. s. Uradno poročilo ob prvih jutranjih urah o zavzetju važnih utrbl otoka Singapura in o vdoru v mesto, je vse takoj kljub kratkemu besedilu preplaval, da bo mesto takoj padlo. Čeprav zaradi včerajšnjih narodnih slavnosti izdaje listov niso bile predvidene, so takoj izšle posebne izdaje in letaki z zadnjimi vestmi o operacijskega področja pri Singapuru. Japonska prestolnica je dosegla vrhunec navdušenja, ko je radjo prekinil svojo običajno oddajo in sporočil, da so japonske čete vkorakale v mesto Singapur.

Tokio, 12. febr. s. Japonski narod je sprejel z nepopisnim navdušenjem vest o padcu Singapura. Japonska zastava, ki danes vrti na trdnjavi Raffles, odstranjuje za vedno 123-letni angleški imperializem v Vzhodni Aziji. Navdušenje japonskega naroda je bolj kot opravičljivo, ker je bil

Singapur za Angleže ne samo mogočna strateška baza, temveč tudi simbol angleške moči na Daljnem Vzhodu. Angleška zastava je še vrtela na palači sedeža poveljstva angleških sil, ko so Angličani skušali dopovedati, da Singapura ni mogoče zavzeti. Zadostovalo je nekaj dni japonske vojne, da se je drzna angleška zastava uklonila, kakor so se razpršila upanja angloameriških stratežev. Sedanji položaj je takle: Anglija je doživela ogromen poraz in orožje, ki so ga hoteli Angličani usmeriti proti Japoncem, je zdaj naperjeno proti Ameriki in Nizozemski Indiji. Singapur je padel. Čudež se je zgodil po zaslugi junaških japonskih vojakov, ki so v legendarnih 56 dneh vojne na Malajskem polotoku zastavili vse svoje sile za doseglo krasne zmage.

Odmev po svetu

Zavzetje Singapura je izzvalo po vsem svetu najgloblji vtis in priznanje hrabri japonski vojski

Budimpešta, 12. febr. s. Vest o vkorakanju japonskih čet v Singapur so listi objavili z velikimi črkami na prvih straneh. Prvi komentarji poudarjajo, kako velika je zmaga po hrabrih naporih japonskega vojaka, ki je zadal Angliji hudo lekcijo. Nadutost angleškega imperija se kloni zdaj na vseh bojiščih. Njegove oborožene sile, piše »Pester Lloyd«, sprejemajo samo najhujše udarce. Na Atlantiku, v Sredozemlju in na Pacifiku siede po angleškem porazu v Singapuru porazi Anglije, ki jih zadajajo italijanske in nemške čete v Afriki. List podčrtava genialnost manevra italijansko-nemškega poveljstva. Kar so storile in še delajo italijanske oborožene sile v Sredozemlju in v Afriki je vredno obdivovanja vsega sveta. Velik del zaslug za zmago v Libiji gre tudi slavni italijanski mornarici, ki je znala braniti italijanske konvoje. Po Afriki Singapur dva najhujša udarca, ki ju angleška propaganda nikakor ne bo mogla omalovaževati.

Zadrega v Londonu

Stockholm, 12. febr. s. Londonski dopisnik lista »Afton Bladet« piše, da je vest o zasedbi Singapura napravila v Londonu izreden vtis. Glavni namen sestanka novega vojnega sveta v Londonu pod predsedništvom Winston Churchillja naj bi bil pripraviti opravila, ki bi naredila vest o padcu velikega angleškega oporišča v Vzhodni Aziji manj mučno in javnem mnenju.

Švicarska sodba

Bern, 12. febr. s. Švicarski listi poudarjajo, da ima padec Singapura lahko neprecenljive posledice in to tembolj zaradi tega, ker so se Japonci včeraj izkrcali tudi v Makassarju. Oporjajojo tudi na nevarnost, ki preti Javi in Sumatri in ne prikrivajo, da bo tudi Birmanija ali ugodnem trenutku padla spričo zaleta mikadovih vojakov.

„Najhujše v tej zimi je za nami“

Minister Göbbels o vojaškem položaju osi

Berlin, 12. febr. s. Prihodnja številka revije »Das Reich« bo objavila pomemben članek ministra za propagando. Ako pogledamo na svetovni položaj, piše med drugim minister Göbbels, lahko izjavimo, da smo izredno zadovoljni. Najhujše v tej zimi je za nami. Lahko se pride nekaj mučnih, toda ne nevarnih tednov. V ostalem mraz čeprav bo še hud ne bo več povzročal proti sredi februarja toliko skrbi, kakor v decembru. Naša vojska je med

tem premagala zmagovito najhujše preizkušnje Angličani ne morejo tako govoriti. Prav v teh dneh so izgubili drugega za drugim neka svojih najvažnejših oporišč imperija v Vzhodni Aziji. Če primerjamo položaj osi v novembru 1941 s sedanjim položajem moramo zaključiti, da se je položaj Nemčije in Italije v svetu tako utrdil, da je slehernu upanje za prihodnje mesece res inoma opravičljivo.

Nemško vojno poročilo

Nov velik plen v doneški kotlini — Ponovno odbiti sovjetski izpadi pri Petrogradu

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 11. febr. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo.

Pri popuščajočem mrazu se bitke na vzhodu nadaljujejo. Na doneški fronti je v odseku enega samega nemškega armadnega zbora izgubil sovražnik od 18. januarja dalje 1639 ujetnikov in nad 7500 mrtvih. Upljenjenih je bilo 8 tankov, 19 topov, 164 strojne in metalceve granat, kakor tudi velika množina drugega vojnega materiala.

Pri naših uspešnih napadih v južnem odseku vzhodne fronte so izvršeno sodelovale tudi rumunske smučarske čete.

Pred Petrogradom so se v ognju nemškega topništva zrušili ponovni poskusi sovražnikovih izpadov.

Ob angleški južozapadni obali so nemška bojna in bombna letala preteklo noč potopila z bombami dve trgovski ladji s skupaj 7000 br. reg. tonami. Naknadno je bil bržkone uničen še tretji tovorni parnik, dočim je bila četrta ladja poškodovana. Druga bojna in bombna letala so v napadalnih patrolnih poletih napadla na majhne vrtine in z bombami težkega kalibra poškodile veliko industrijsko podjetje na vzhodni obali Škotske.

V severni Afriki so bile številne močne sovražnikove izvidniške operacije zavrnjene. Strojna letala so v rušini letala so sovražniku prizadela hude izgube voznega parka. Severnovzhodno od Tobruka se lahko angleško križarko zadela bombe nemškega letala tako, da se je nagnila v stran.

Obnovite naročnino!

Zanimivi podatki iz poročila mestnega fizikata o ljubljanskih zdravstvenih razmerah l. 1941 — Bilanca je v splošnem zadovoljiva

Lani se je rodilo v Ljubljani 2148 otrok; med njimi je bilo 58 mrtvorojenih. Doma-

Večina mater domačink in skoro vse one, ki pridejo izven Ljubljane, rode v ženski bolnici. Precej se jih zateka tudi v sanatorije. V podružnici ženske bolnice se je rodilo lani 756 otrok od domačink, v sanatorijih pa 186. Doma se je rodilo samo

Lani je bilo sklenjenih v Ljubljani 1231 porok, kar je sorazmerno mnogo v primerjavi s številom porok prejšnjega leta. Predlanskim je bilo samo 1072 porok, l. 1939. pa 1.000. Pri tem je pa treba tudi upoštevati, da ne vodijo posebne statistike o številu porok domačinov in da so v skupnem številu vštete tudi poroke nedomačinov, ki so se poročili v Ljubljani.

upodabljanje vam je v Gospodnjem kraljestvu, v sedanjih časih, najboljši pripomoček. Ne odlašajte več, temveč ga takoj kupite. V zalogi je le še nekaj izvodov Cena L 20. Dobi se v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova ul. 3.

...niku in o sklenitvi nove kolektivne pogodbe ter s tem v zvezi o zboljšanju da-

nam na zalogi nove čajte jim medico. Od-
jzerice, vzamem v porni in krepli bodo,

je kvaliteten izdelek

— Nesrečna smrt strojevodje. Na postaji Lambrate v Milanu se je v ponedeljek popoldne zgodila smrtna nesreča, katere rtev je bil 52 letni strojevodja Gradenigo z Verone. Gradenigo je vodil brzi vlak,

**LJUBLJANSKI
KINEMATOGRAFI**

Predstave ob delavnikih ob 14.30, ob
nedeljah ob 10.30 in 14.30

KINO MATICA • TELEFON 22-41
Ljudje in živali skrajnega severa v ne-
izprosnem boju za življenje in ljubezen

Bastard
Signe Hasso, Georg Loeckberg, Hilda-
Borgstrom — Film je bil odlikovan na
mednarodni razstavi v Benetkah

KINO UNION • TELEFON 22-41
Je li mogoče, da sportisti in zabavni naj-
popolneje zadovoljstvo? O tem razpravljajo
film

Kraljica snega
Ann Sheridan, Richard Widmark

KINO SLOGA • TELEFON 27-30
Film napete detektivske vsebine o skriv-
nostnem vampirju, ki mori mlada dekleta.

V mreži
Maurice Bea, Maurice Chevalier, Pierre

ov v Tripolitaniji. Bil je prvi guverner
Tripolisu. Pred vojno je bil poveljnik ve

Pokrajinske delavske zveze (Delavske zbornice). Miklošičeva cesta 22, pritličje, Lesno. Ker bomo razpravljali o novem celotnem in o sklenitvi nove kolektivne po-

POZOR!

nam na zalogi nove čajte jim medico. Od-
jzerice, vzamem v porni in krepli bodo,

40.000 kuncev na leto zakoljejo

v Ljubljanski pokrajini — Za ustanovitev predilnice angorske volne

Ljubljana, 11. februarja. Čeprav zadnje čase tudi dnevnik piše pogosto o reji malih živali, ljudje še marsičesa ne vedo o tej gospodarski stroki. Mnogi, ki doslej niso bili rejci, so se odločili za rejo zdaj bolj pod vplivom časa kakor propagande. Rejo so vzeli mnogo premalo resno, zdela se jim je preprosta, lahka, kakor da znajo že sami vse ter da ne potrebujejo nobenih strokovnih nasvetov. Nekateri pa, ki so upoštevali strokovne nasvete, se v poplavi strokovnih člankov niso več spoznali. Ko so se pojavile zimske težave pri reji, so šele mnogi novinci med rejci začeli uvidevati, kako koristno bi bilo organizirano sodelovanje ter da bi potrebovali pomoč organizacije — ne le strokovnih nasvetov, temveč tudi podporo pri preskrbi krmil. Organizirano imajo svojo dobro strokovno glasilo, ki jim nudi res zanesljiva navodila. Novinci potrebujejo neobhodno pomoč strokovnjakov, kajti sicer bo šola predraga. Marsikdo je bil prav zaradi tega, ker se je reji malih živali posvetil preveč samostojno, tako razočaran, da bo opustil vse nadaljnje eksperimente.

Strokovno in nestrokovno pisanje

»Tako se strokovno pisati ne sme!« naglašajo izkušeni rejci. Ahtan v februarški številki »Majega gospodarja«, glasila Zveze društev »Mali gospodar« za Ljubljansko pokrajino. Pisec pozdravlja, da časopis objavlja članke o malem gospodarstvu. Se bolj je treba pozdraviti, da se pečajo z rejo malih živali strokovna glasila, toda objavljati bi morali res strokovne članke, ne pa širiti in zagovarjati starih zmot. Pisek pravi, da celo dnevnik v tem pogledu manj greše kakor nekateri strokovni listi. Zavrača velike zmote »strokovnega« članka v nekem strokovnem listu. Nekdo je napisal članek pod naslovom, kako naj varčujemo z jajci. Toda v članku najdemo vse prej kakor navodila za varčevanje z jajci. Pisec pogreva stare, že zdavnaj preživele zmote o kušerjereji, selekciji in kontroli nesnosti. V neki drugi publikaciji je pa nekdo napisal hvalospev reji kuncev križancev, čes da je reja donosnejša, te živali so bolj odporne in za razmnoževanje primernejše od čistokrvnih pasem. Nepoučeni novinci med rejci, ki pač še ne morejo biti dovolj kritični, saj nimajo izkušenj, zato ne morejo presoditi, do kolike mere smejo verjeti člankom v strokovnih listih. Komu naj verjamejo, če ne strokovnim listom? Zato bi morali biti uredniki strokovnih listov res še posebno kritični in naj bi ne objavljali dvomljivih člankov.

Kaj lahko vedno koristi

Članki o reji malih živali, če so predvsem propagandnega značaja, lahko vedno koristijo. Marsičesa ljudje še ne vedo; če bi poznali vse dobre strani reje malih živali, bi bil krog rejcev nedvomno še večji. Tudi nekateri starejši rejci se niso primerno poučili o vseh gospodarskih straneh reje. Doslej mnogi rejci tudi niso vselej znali primerno izkoristiti prireje. Rejci kuncev so pogosto redili živali samo zaradi mesa za domačo porabo. Kože so zametavali Perutinarji niso znali računati in pogosto niso posvečali nobene pozornosti izbiri pasem. Zopet drugi so pretravali koristi posameznih vrst malih živali ter se zato niso oprijeli reje drugih živali, čeprav bi jim včasih kazalo bolj posvetiti se reji kuncev kakor perutninarstvu. Mnogi še vedno ne vedo, kako koristna žival je koza. Stevilni pa, ki so ostali rejci že noč, pričakujejo izrednih koristi in dobičkov od reje, ker so pač tolikokrat čitali, kako priporočljiva je reja malih živali — ne puste si pa dopovedati, da še ne znajo vsega in da mora biti rejec pripravljen tudi na žrtve. Zato članki, ki seznajajo v splošnem ljudi o reji malih živali, jim nudijo najpotrebnejša navodila, svare pred napakami in lahkomišelnostjo ter malomarnostjo — lahko vedno koristijo.

Mladina se naj vadi

Mestna mladina se predaja pogosto škodljivemu brezdelju. Kdor se ne nauči delati mlad, ne bo nikdar ljubil dela in mu bo brezdelje ideal. Brezdelje je pa v zla, včasih največja. Zato nas še posebno veseli, da rejci pripravljajo v svojem glasilu, naj bi njihovi tovarši započeli tudi mladino pri reji malih živali. Mestna mladina ima res mnogo časa, saj je navadno manj zaposlena kakor kmečki otroci. V resnici imajo šolarji v mestih precej dela s šolo, toda pogosto so vendar v zadregi, kako bi zapravili čas in

kakšne neumnost bi se naj lotili. Nekateri meščani — čeprav nehoti in nevede — vzgajajo svoje otroke v lenosti. J. Tome pše v »Majem gospodarju«, kako bi naj mladina pomagala staršem pri reji malih živali. Otroci bi lahko z očetovo pomočjo izdelovali hlevčke za živali, lahko bi krmili živalce, jih negovali, nadzirali. Tako bi se tudi učili ljubezni do živali in se srčno omikali. Prav v mestih ljudje pogosto ne poznajo prave ljubezni do živali, ker so odtujeni naravi; nekateri meščani goje do živali čudno strast, ki ni več naravna, zopet drugi so pa povsem brezsrčni.

„Zajčji kožuhi“

Kožuhovina iz zajčjih koz je dolgo predmet oguljenih šal. Marsikdo pa ne ve, da je bila »zajčja kožuhovala«, ki smo jo prejeli iz tujine, pogosto cenjena kakor najdragocenejša krzna. V tujino smo pošiljali zajčje kože, uvažali krzno »zverja«. S tem ne nameravamo reči, da zajčja kožuhovala nima svoje vrednosti ali da imitacije divjih koz ne morejo povsem nadomestovati pristnega krzna. Za predelavo v krzno prihajajo v poštev zimske kožice. Zdej, ko se reja kuncev pri nas širi čedalje bolj, je treba misliti na zadovoljivo ureditev tudi tega, za današnje čase še posebno pomembnega gospodarskega vprašanja: predelava in uporaba kunčjih koz. O tem piše v »Majem gospodarju« R. Kempuž Pisec opozarja na veliko škodo, kar rejci zavržejo večino polnih koz. Iz njih bi lahko izdelovali usnje poljubnih barv. Iz usnja lahko izdelujejo rokavice, copate, razne galanterijske predmete, če so bile živali stare, je usnje primerno tudi za izdelovanje čevljev. Potrebna bi bila strojna za strojenje kunčjih koz. Že zaradi takšnih gospodarskih zahtev pri reji malih živali je potrebna organizacija. Dovolj močna organizacija lah-

ko organ zara smotno izkoriščanje kunčjih koz kakor tudi volne angorcev. Tako bi bilo priporočljivo ustanoviti organizacijsko predilnico za predelavo volne angorcev in izdelavo predmetov iz te volne. Prav tako bi lahko z združenimi močmi ustanovili strojno. Po nedavnem štetju zakoljejo na leto v Ljubljanski pokrajini okrog 40.000 kuncev. Če bi rejci uporabili le desetino koz v pokrajini na leto zaklanih kuncev, bi že kazalo ustanoviti dobro opremljeno strojarsko delavnico. V nji bi predelovali kože za domačo porabo in potrebe trgovine.

Samo gospodarske vrste

Pod tem naslovom priporoča rejec Fr. Skobl le rejo gospodarskih vrst kuncev. V poštev prihajajo predvsem: sivi in beli ovnač, sivi in beli orjak, angorec, veliki srebreci, veliki činčila in beli in modri dunajčan. Ovnači dobro izrabljajo krmo, dajejo mnogo mesa in imajo velike in goste kožuhe. Upoštevati je treba tudi, da rastejo hitro. Srednje veliki kuneci drugih pasem dajejo tudi precej mesa, toda rejci jih redke predvsem zaradi koz. Reja orjakov zahteva večji prostor in upoštevati je treba, da kunci teh pasem potrebujejo tudi več hrane. Za rejo orjakov bi se naj odločili vsaj nekoliko izkušeni rejci. Ni seveda tudi vseeno, koliko živali naj posamezni rejec redi. To smo že nekajkrat naglašali tudi v našem listu: bolje je rediti manj živali in tiste pravilno, kakor mnogo pa malomarno. Za večje število živali bi se smel odločiti le rejec, ki ima dovolj krme in prostora in ki se tudi utegne posvečati reji z vsi skrbjo.

Ob prihodnji priliki se bomo dotaknili še nekaterih zanimivih strokovnih člankov in navodil, namenjenih našim rejcem in tistim, ki se nameravajo še oprijeti reje malih živali.

Snežinke so lahko tudi umetne

Ladlovati jih zna japonski fizik Nakaya

Korak za korakom gre naravoslovje, za njim pa tehnika naravnih pojavov za tem, da po njihovih zakonih rekonstruira naravne organizacije, torej biotehnična odkritja in jih napravi koristna človeku. Najmočnejši tak primer so bila letala, narejena strogo po zgledu živalskih in rastlinskih letalskih naprav. Zdej imamo že mnogo takih smigelnih posnetkov na avne in morja da ni rečeno preveč, če trdimo, da se bo vse tehnično raziskavanje in ustvarjanje razvijalo vedno bolj po poti biotehnike.

To se razteza zdaj tudi že na domišleke, ki bi se bili zdeli v starih časih pod golemi domišljami. Tako si je prizadeval japonski fizik Nakaya dognati zakona postanka snežinke s tem, da je kratkoma poskušal izdelovati umetne snežinke. Oblike snežink niso brez pomena. Od njih je namreč odvisno kakšen je sneg, kar je zopet važno za plazove, za obteževanje streh, za nastanek ledenikov, za čas in način tavanja, skratka za vse, kar nas mora zanimati v zvezi z zimo in njenimi nevarnostmi.

Japonski učenjak izdeluje krasne umetne snežinke s svojevrsno aparaturom. V ta namen mu služi kovinska posoda, kjer proizvaja vodno paro. Posoda je pokrita z dolgim cilindrično cevjo, skozi katero je napeljana para. Vse to je pokrito z drugim steklenim cilindrom, ki se ohlaja po pomembne hladilne naprave od 20 do 30 stopinj pod ničlo in na zunanem cilindru se nabirajo umetne snežinke. Tu je torej posnet naravni proces stititve od tal divjega, očesa se toplejšega zraka in mrzlih oblakov. Tako namreč nastanejo snežinke v naravi. Zdej poznamo vse tajne snežink, zdaj vemo kako nastanejo. Vedno se začne z jedrom, ki je lahko različno. V glavnem razlikujemo 12 različnih jeder snežink, ki so zelo raznolika. Med njimi nahajamo tudi znane šesterostranske zvezde, na drugi strani pa tudi kepice brez posebne oblike, ali zveznjena zrna in kaplje. Med snežinkami vidimo tudi šestokotne ploščice ali manjšanih gumbom podobne drobne umetne narave. Posebno zanimiva je snežinka v obliki ploščice s šesterostranskimi kristalnimi stičnicami, ki tvorijo pravilno piramido. Redkeje so pa med snežinkami šesterostranske ploščice z različnimi vzorci, ali pa sestavljenimi kristali, iglami in čudovito nabozanimi zvezdami v šesterostrani prizmi.

Na teh zvezdah se nabirajo vejice in tako nastanejo snežinke. Vse je odvisno od temperature mrzlega ali toplega zraka. Če je v gornjih zračnih plasteh — 20° mrza, nastanejo splošne pestrše oblike snežink. Če je zelo mrzlo so oblike snežink enostavnejše. Nenadna ohladičev ozračja povzroča snežinke brez posebnih oblik ali pa pačajo izpod neba samo zmrzneje kaplje. V pol ure nastanejo navadne zvezde in šesterostranske ploščice. Zelo komplikirani stolpci in igle pa nastanejo šele v enem dnevu.

Tudi nadaljna rast je odvisna v prvi vrsti od izprememb v temperaturi, samo hitrost rasti je odvisna od oblike jedra. Če je jedro nabozano zraste snežni kristal v eni uri za 10 m, dočim zrasto šesterostranske ploščice kakor tudi igle samo za nekaj ommovov milimetra. Vse drugače je pa s snežinkami, če je v višjih zračnih plasteh 30° mrza in malo vlage. V tem primeru nastanejo romboidi ali kockam podobni snežni kristali. Prodrati v ta čudoviti svet globlje, se zaenkrat še ni posrečilo. V visokih zračnih plasteh pravijo poznamo gotovo v oblakih še razne druge oblike, ki zemlje sploh ne dosežejo.

Jed proti gošči

Na Madžarskem so začeli sistematično borbo proti gošči, ki se pojavlja epidemsko. Raziskavanja profesor a debrečanske univerze Dr. Strauba so pokazala, da je treba pripisati velik del krivde na razširjenju gošče med madžarskim ljudstvom pomanjkanju joda v pitni vodi. Dal e so raziskavanja pokazala, da je tudi kraj sam omdno značaj zemlje kriv, da so ljudje tako občutljivi za goščo. To so kraji, kjer je zelo mnogo apnenca, dalje peščeni in ploščasti podvrženi kraji.

Zato si državne zdravstvene ustanove prizadevajo pomagati ljudem na eni strani z zatiranjem povzročiteljev gošče samih, na drugi pa z izoliranjem bolnikov in z zboljšanjem zdravstvenih prilik. Na bolj učinkovito sredstvo proti gošči je jod. Zato bo država že v kratkem poslala v kraje, kjer je gošča zelo razširjena, večje množine na jodu bogate kuhinjske soli, ki se po okusu ne razlikuje od normalne kamnite soli. Dosedanji poskusi so pokazali, da

Mogočna parada miličnin odšelkov v Rimu

nastopi že po nekaj tednov trajajočem ičenju znatno zboljšanje posebno pri mlajših golšavcih, po enem letu pa golša sploh izgine. Golša je bila doslej razširjena zlasti med prebivalstvom madžarske nižine.

Umetno vlakno

Znano nemško industrijsko podjetje I. G. Farben je izdelalo prvo umetno vlakno čisto sintetičnim potom brez uporabe organskih snovi. Količine anorganskih snovi so malone neomejene in že iz tega je razvidno, kolikšna pomena bi bilo izdelovanje umetnih vlaken v večjem obsegu, tako da bi lahko služila ta proizvodnja v industrijske svrhe. Umetno vlakno je bilo nazvano »Pe-Ce«. Kot osnovna snov za prvo umetno vlakno sta služila apno in premog, ki se spojita v karbid, toda, pomešan z vodo, acetilen kot izhodišče temu procesu sledi sinteza. V umetnem vlaknu je okrog 64% klora in je odporno malone proti vsem kislinam in lugom, pa tudi grlobne bakterije mu ne morejo do živega. Povsem neobčutljivo je umetno vlakno za vodo ter enako trdno v mokrem kakor v suhem stanju, tako da se da prav dobro uporabiti ne samo za filtrske robe in zaščitne obleke proti kislinam, temveč vobče v kemični industriji, pa tudi za ribiške mreže. Umetno vlakno ima pa to slabo stran, da se pri 80 stop. zmehta in da torej ni uporabno v druge tekstilne svrhe, pri katerih je treba blago likati.

Baker proti revmatizmu

Sešezdravnik neke dunajske klinike Dr. Egon Ferz je zopet dosegel z bakterijskim preparati presenetljive uspehe v boju proti revmatizmu. Izmed 42 bolnikov, med katerimi je bilo tudi nekaj težkih priševrov, je bilo po lečenju z bakterijskim preparati 62 odst. izlečenih ali pa se je njihovo stanje znatno zboljšalo. Pri 31 odst. se je stanje zboljšalo samo neznatno in le 7 odst. je bilo takih, ki pri njih ni bil dosežen noben uspeh. V katerim bolnikom, ki že eno ali dve leti sploh niso mogli hoditi, je po lečenju z bakterijskim preparatom tako odlečlo, da so lahko začeli zopet hoditi in delati.

Važno odkritje

Po večletnih poskusih se je posrečilo predstniku botaničnega zavoda na živilno-zdravniški visoki šoli v Hannoveru prof. Dr. Struggerju važno odkritje. Temeljito je preučil znani postopek v znanstveni raziskovalne svrhe, ko se pobirajo bakterije s svetilnajočo se snovjo, da se zasvetijo, ko jih obsevajo med opazovanjem pod drobnogledom z ultravijoličastimi žarki. Dr. Strugger se je zanimal za razvoj tega postopka in posrečilo se mu je odkriti s pomočjo posebnega barvila novo obarvanje, po katerem se dotični predmet pod ultravijoličastimi žarki svetli. S tem so omogočeno razločevati žive mikroorganizme od mrtvih. To odkritje je tem važnejše, ker doslej ni bilo mogoče razpoznavati mrtvih in živih povzročiteljev bolezni. Za medicinsko prakso je izredno važno, da lahko zdaj desinfekcijska sredstva hitro in zanesljivo preizkusimo, kar traja samo 1-2 minuti. Za vsi proučevanje bakterij vobče pomeni to odkritje bistven ključ k razvojanju doslej še ne pojasnjenih problemov.

Insertiraj u „Slov. Narodu“

»Ste kaj premišljevali, markiz?« je vprašal ta in sedel na edini razpoložljivi stolec, med tem ko se je Milton skromno zadovoljil s prostorom na postelji, ki ga je prej zavzel mlajši jetnik.

»Kaj drugega pa naj delam v tem položaju?« je trpko odvrnil mladi človek in skoraj otroška potrost mu je izpomenila lice, ki ga je rdečil puh neobrite brade.

Komisar je vzel iz žepa cigarete, jih ponudil jetniku, ki se je mahavalil s komaj opaznim zgibljajem glave, nato pa z raztresenim obrazom dejal: »Bil sem pri Bradfordu...«

Učinek teh besed je bil tako silen, da je padla mlademu markizu cigareta na tla.

»Če je Bradford kaj znil, je lopov,« je razburjeno vzkliknil.

Nastal je pomemben molk, med katerim si lahko slišal odmerjene korake jetnika v sosedni celici, ki je menda hodil sem ter tja, da bi si ogrel noge.

Milton je edini vedel, da je Riehardova trditve docela bosa; zato je sam pri sebi drhtel kakor gledalec pri pokerju, če vidi, da eden izmed igralcev visoko navija, pa nima nič v rokah.

»Rekel sem vam že,« je z nadčloveško mirnim glasom in obrazom nadaljeval komisar, »da za rodbinske skrivnosti nimam neposrednega zanimanja... Ako je Bradford kaj povedal, je storil to v vašo korist...«

»Nu torej... kaj hočete še vedeti? Čemu me hočite mučiti?«

»Ker potrebujem vašega potrdila.«

Sportni pregled

Koledar mednarodnih teniških tekem

V soboto in nedeljo je bila v Romi konferenca zastopnikov teniških zvez Italije, Nemčije, Madžarske in Hrvaške. Konferenco je vodil Erberto Vaselli, prisostvovali pa so ji kot nemški delegat predsednik Schoenborn, kot madžarski Ladislav Toth in kot hrvaški inž. Fedor Puček. Italijansko teniško zvezo sta zastopala razen predsednika še tajnik Piccardo in dr. Giorgio de Stefani, član tehnične komisije.

Konferenca je med drugim določila spored letošnjih tekmovalj za »Romske trofeje« in »Srednjeevropski pokal«, ki je tekmovalje za ženske. Tekme za »Romske trofeje« se bodo razvile takole:

8. do 10. maja v Budimpešti: Madžarska-Italija,
23. do 25. maja v Budimpešti: Madžarska-Nemčija,
23. do 25. maja v Zagrebu: Hrvaška-Italija.

5. do 7. junija v Italiji (kraj bo šele določen): Italija-Nemčija,

5. do 7. junija v Zagrebu: Hrvaška-Madžarska,

19. do 21. junija v Bratislavi: Nemčija-Hrvaška,

19. do 21. junija v Italiji (kraj bo šele določen): Italija-Madžarska,

3. do 5. julija v Berlinu: Nemčija-Italija,

3. do 5. julija v Budimpešti: Madžarska-Hrvaška,

31. julija do 2. avgusta v Monakovem: Nemčija-Hrvaška,

14. do 16. avgusta v Italiji (kraj bo šele določen): Italija-Hrvaška,

11. do 13. septembra v Zagrebu: Hrvaška-Nemčija,

25. do 27. septembra: eventualno odločilno tekmovalje.

Spored za ženski srednjeevropski pokal pa je naslednji:

12. do 14. junija: Italija-Nemčija, Madžarska-Hrvaška,

17. do 19. julija: Hrvaška-Italija, Nemčija-Madžarska,

21. do 23. avgusta: Madžarska-Italija in 11. do 13. septembra: Nemčija-Hrvaška.

Konferenca se je zaključila s predajo Romske trofeje madžarskim zastopnikom. Madžarski igralci so, kakor znano, lani zmagali v tekmovalju za Romske in podonavski pokal. Slovesnost predaje je bila v Strankinem stadionu.

Urugvaj — južnoameriški prvak

Kakor smo že poročali, so v preteklih mesecih izvedli v južnoameriških državah veliko nogometno prvenstvo tekmovalje, ki so se ga udeležile reprezentance vseh držav. Tekmovalje je trajalo več mesecev, končno pa je preteklo soboto prispelo do odločitve.

V soboto sta se v Montevideu sestali reprezentanci Urugvaja in Argentine, da med seboj odločita, kdo je vreden naslova južnoameriškega prvaka. Po izredno napeti in razburilni tekmi je tesno zmagal Urugvaj 1:0. Stanje v tabeli je po zaključku naslednje: 1. Urugvaj, 2. Argentina, 3. Brazilija, 4. Paragvaj, 5. Peru in 6. Čile.

Ezio d'Errico

Nos iz lepenke

34

»Bradford je bolan.«

»Hudo?«

»Pljučnica... ako hočete, vas prijavim... toda zdravnik pravi...«

Komisar je nedolžno dvignil roko k klobuku, se obrnil in krenil po stopnicah mrzle palače nizdol.

Milton je bil utihnil, kakor da sta mu mraz in mokrota ohromila ne samo jezik, ampak tudi vsakršno možnost mišljenja, in se je dal pokorno odvesti komisarju v bližnjo kavarnico. Komisar je naročil dva vroča punča in ostal zatopljen v svoje misli.

Mimo šip so brzeli razsvetljeni avtomobili z znamenji tujih poslaništev. Nekdo je rekel: »V Pantheonu je nekakšna ceremonija...«

Iz majhne dvorane, ki je vhod vanjo na pol skrivala zametna zavesa, se je slišalo trkanje slonovih nastih arogel.

Komisar je bobnal s prsti po mizici in ugasla cigareta, ki mu je visela s spodnje ustnice, je zdaj pa zdaj zadrtela: podoba je bila, kakor bi sam pri sebi premljeval govor, ki se je tako rekoč telefrafsko odražal na ogorku.

Nazadnje je vstal, rekoč: »Pojdiva v jetnišnico Santé!«

Milton se je brez prepričanja vzdignil z njim, in ko ju je avtomobil odločil pred ogromno Vandremerjevo stavbo, je prav tako brez navdušenja pristopil formalnostim, kakršne vsehlej spremljajo zahtevo po razgovoru s preiskovalnim jetnikom.

Zvonec je s samostanskim glasom priskutno nujno zaklenkal neznanu znamenje. Nekdo je kašljal za steklenimi vrati, ki so imela napis »Kontrolni urad«.

Zrak je bil zatohel kakor v vojašnicah in bolnišnicah, in koksove peči so širile nezdravo vročino.

Nazadnje je podpravljal telefoniral iz svoje nevidne pisarne, da spriči izjemnosti zadeve... itd.

Višji paznik z dolgimi sivimi brki in mnogimi vrvčaki na rokavih je za vegasto mizico načel dovoljenje, in na koncu težavnega vzpona po vlažnih stopnicah, ki so bile videti vsekane v živo gmo to opečnate trdnjave, sta komisar Richard in doktor Milton stopila v tako imenovano »sobo za plačujoče«.

Ta je bila celica kakor vse druge, le da je imela kot v posmeh majolikast umivalnik in železen posteljinjak namesto sklopkljivega pograda.

Markiz de Villeroy je v plašču in z volneno nahovko okrog vratu pravkar sedel na tem ležišču, toda ob pogledu na prišleka je skočil pokonci, skušaje si dati nepriljen izraz.

Teden dni zapora mu je bil že vtisnil tisti neopredeljivi pečat, ki ga komisarjevo izkušeno oko ni moglo prezeti.